

Hvad vi vil

Taler

Joakim Lehmkuhl

Dato

9 november 1928

Sted

Oslo

Omstendigheter

Fedrelandslagets rådsmøte

1 Jeg vil gjerne benytte denne anledning til en del bemerkninger omkring Fedrelandslagets arbeide og mål. Tiden tillater ikke nogen fyldig utredning. Jeg tar derfor kun det med som efter min mening ikke tidligere har vært sterkt nok fremhevet.

5

Jeg kommer først til å tale om hvorledes vi akter å skape et maktgrunnlag, og derefter hvorledes vi vil anvende det.

10 Vi har lært meget i de årene vi har arbeidet. Blandt annet har vi fått bekreftet at vårt utgangspunkt ved starten var riktig. Ved de inngående og systematiske undersøkelser vi nu gjennom flere år har foretatt i by og bygd over hele landet, har vi fått slått fast hvad der er de vesentligste grunner til de borgerlige partiers tilbakegang.

15 Det er ikke riktig, når de borgerlige partier påstår at borgerlig tilbakegang er uundgåelig på grunn av nedgangstidene. Hadde våre borgerlige partier forstått sin tid og dens krav, er jeg ganske overbevist om at de kommunistiske partiers fremgang kunde vært hindret.

20 Våre partier har ganske enkelt ikke oppfattet hvad der er skjedd her i landet i den senere tid. Efter min mening er det fullt berettiget å si at kommunistene har styrt landet i disse årene.

Av forskjellige grunne:

25

Våre politikere har konstatert at der blåste en kommunistisk vind over landet. De har ikke brydd sig med å gå nærmere inn i dette, de har kun konstatert at

vinden var der.

30

Så har de seilt slik som vind og strøm tillot. Og eftersom vinden tiltok jevnt og sikkert, er kursen stadig blitt mere østlig - skipperne seilte alle sammen så godt de kunde med den vinden som blåste, men vind og strøm drev skuten inn i stadig mere urent farvann.

35

Da vi startet Fedrelandslaget, gikk vi til våre politikere og spurte dem, om de ikke tenkte det kunde være på tide å foreta sig noget før det gikk helt galt.

40

Disse herrer benyttet anledningen til å fortelle oss naive sjele litt om sin statskunst. De forklarte oss at i en nasjons liv er der alltid store svingninger. Nu for tiden gikk der en kommunistisk strømning over landet, og den måtte ha sitt naturlige forløp. De kunde intet annet foreta sig enn å styre landet slik som opinionen i folket tillot.

45

Der var til og med enkelte som bestemt henstillet til oss å holde fingrene av fatet. Pendelen måtte få lov til å svinge ut, så svinget den nok tilbake en vakker dag - for det lærte nemlig historien oss. Slik snakket folk med stor politisk innflytelse.

50

Grunnen til at en bevegelse stopper, er jo nettopp den at der er folk som blir lei av å sitte og se på pendelen svinge. De synes at nu går det for vidt, og så setter de sig i bevegelse for å stoppe den. Den stopper ikke av sig selv, men den stopper av de reserver den tvinger frem, som samfundet ellers ikke gjør bruk av.

55

Vi holdt ikke fingrene av fatet, og vi godkjente ikke disse «naturnødvendige» svingninger i et folks liv.

60

Alle samlingsbestrebelse - alle politiske manøvrer - nydannelsen av enhver art innen partiene - alt sammen vilde bli slag i luften. For å holde mig til skuten, det vilde bare bli å klusse med seilene.

65

Det som måtte til, var et nytt syn hos hver enkelt norsk velger. Den halvkommunistiske livsopfatning, som store deler av vårt folk var blitt presset inn i, måtte erstattes av det sunde, gode folkevett som vel skulde falle oss nordmenn mest naturlig,

Dette var en veldig oppgave - men der var ingen vei utenom.

Hvad der er skjedd i de siste årene har bevist at denne fremgangsmåte er riktig.
70 Det er vel de færreste som aner hvilken uavlatelig og ubønnhørlig kryssild folk utover landet har vært utsatt for nu i en årrekke, - en påkjenning som økes den dag i dag.

Befolkningen har stadig fått dryppet inn - både direkte og indirekte - at det
75 borgerlige samfund er pillråttent, at dets system er svindel - at dets menn er uærlige - og ikke minst at det har skylden for alle ulykker.

Og det er jo det sørgelige at de borgerlige har sittet med makten og derfor har ansvaret for alle de dumheter som de ved den kommunistiske påvirkning er blitt
80 narret til å begå.

I den agitasjon de driver, regner det med uefterretteligheter og forvrengninger. Kommunistenes agitatorer står i bygdene uke efter uke og lyver folk smekk fulle. De har jo alltid hittil følt sig sikker på at de borgerlige aldri har umaket sig med å
85 ha folk ute som kunde ta dem ved vingebenet.

Hver lørdag og søndag sender kommunist-partiene på statens bekostning også ut alle sine stortingsmenn for å preke statens tilintetgjørelse. De borgerlige tingmenn ser vi intet til.

90 Det er et veldig maskineri som her er satt i sving. De har hundredevis av faste agitatorer og til sin disposisjon beløp mange ganger større enn hvad der kan disponeres fra borgerlig side.

95 Vi har måttet bygge fra begynnelsen av. Vi stod uten penger, uten folk og med de borgerlige partier avventende. Vi skulde sette på benene en ny organisasjon i en tid full av mismot og håbløshet.

Når dette lykkes, skyldes det at vårt lands fremste menn viste oss interesse og
100 tillit, og at ungdommen rykket inn i vår bevegelse med et ubegrenset forråd av tro og arbeidsiver.

Der er enkelte små ting som viser, at selv det lille vi har utrettet hittil - med organisasjonen vår helt uferdig - begynner å sette spor. Det norske Arbeiderparti
105 er plutselig begynt å få avsmak for sitt riktige navn - kommunister - og er begynt

110 å kalle sig revolusjonære socialister; høire har funnet at deres parti har vært for sterkt kommunistisk innstillet, og venstre har funnet at de for fremtiden må ta et skarpere standpunkt mot kommunistene enn hittil. De første tegn på at der holder på å skapes en ny makt i vårt samfund.

115 De redegjørelser som i formiddag vil bli gitt av de herrer Norland og Halle, tror jeg vil overbevise om at vi allerede er kommet et godt stykke på vei, og at vi er i ferd med å skape en organisasjon som skal kunne utrette det der vil bli krevet av den.

120 Fedrelandslaget vil, ved sitt organiserte, vidtfor grenede opsynsarbeide, skape en ny mentalitet i det norske folk. Det vil få den enkelte velger til å forstå at de kommunistiske teorier kun fører mot tilintetgjørelse.

Det er det første skritt. Dette kan naturligvis gjøres meget nøitralt, og vi kunde si til de borgerlige partier at nu har vi skapt grunnlag for et borgerlig styre - nu får dere utnytte det.

125 Det akter vi imidlertid ikke å si. Vi stoler ikke på at våre partier evner det. Derfor går vi videre. Vi vil skape en ny maktfaktor. Vi vil skape en organisasjon som tvinger negative splittede partipolitikere til å gå samlet inn for positiv fremskrittspolitikk.

130 De som har hatt litt befatning med politikk, vet hvordan det som oftest har gått for sig, når programmene skulde utarbeides. Første hensyn var partiets såkalte prinsipielle linje. Denne var som regel hverken prinsipiell eller en linje, og der blev tatt lite hensyn til den.

135 Dernæst kom det avgjørende moment ved utformingen. Hvad velgerne tenkte og mente. Hver velgergruppe måtte tilgodeses i forhold til det stemmetall de representerte. Dette var ofte vanskelig, og man måtte passe på at ikke den ene paragraf slo den annen ihjel.

140 Endelig måtte man passe nøie på at man adskilte sig såvidt mulig fra de andre borgerlige partier, slik at der var mest mulig å sloss om, og mest mulig å kjøpslå om.

Når man da hadde fått lavet et passelig surrogat av det hele, broderde man det ut

med noen hensiktsmessige fraser.

Slik fremgangsmåte mener jeg Fedrelandslagets medlemmer innen alle partier må kreve avskaffet.

150

Vi bør i det hele tatt ikke finne oss i dette med paragrafer og bestemmelser i det uendelige.

155

Partipolitikerne sier at politikk er løsning av de tusen små saker. Dette er jeg helt uenig i. Politikk er ikke tusen saker - det er livssyn og idé.

160

Våre partifolk har bygget partimurene op meget dyktig. De har funnet på de tusen saker som det går an å få oparbeidet uenighet om, og så har de spredt dette ut til alt folket, forat folket skal forstå, hvor uhyre vanskelig det hele er, hvor flinke de må være som skal greie op i det, og hvilken utrolig forskjell der er mellom partiene.

165

Dette småkjevul som politikerne på denne måte har oparbeidet, har vel også en hel del av skylden for at vår nasjon også i alle andre livets forhold står splittet og splidaktig.

Jeg oppfatter ikke folkestyret slik at folket bokstavelig talt skal styre, men at folket skal bestemme hvem det vil ha til å styre.

170

Vi skal overlate styret til de menn som deler vårt prinsipielle livssyn, og som vi har tillit til - så får de løse de tusen saker efter sin beste overbevisning - og holde oss utenfor.

175

Jeg vil gjerne si litt om de angrep partifolkene retter mot oss:

180

Høires presse sier at det er uriktig at vi beskylder høire og venstre under ett, for kommunistisk påvirkning. Den innrømmer at høire har vært kommunistisk påvirket, men den hevder at dette i ennu større grad har vært tilfelle med venstre. Hertil vil jeg svare at vi intetsomhelst hensyn tar til partienes ønskelister - de såkalte programmer. Vi dømmer partiene kun efter deres handlinger, og vi kan med vår beste vilje ikke opdage nogen forskjell på en regjering Lykke og en regjering Mowinckel.

185 Samtlige partiers programmer må jo bli så temmelig verdiløse, når der ikke kan settes et stortingsflertall bak dem. Det som er positiv politikk idag, er ikke å sette op programposter, men å skape det flertall som kan gjennomføre et program.

Så sier partiene at en samling f.eks. om reduksjon av statsbudgettet er
190 unødvendig, for om dette er jo alle enig. Det er i sannhet en fruktbar enighet når resultatet blir at ingen partiregjering tør foreta saneringen!

Partiene kommer også med den ytterst tåpelige påstand at samling ikke styrker. Man kunde akkurat like godt ha påstått at det ikke vilde ha svekket de allierte
195 hære på vestfronten, om de hadde stått fiendtlig overfor hverandre og avvekslende gått løs på tyskerne og hverandre.

Så blir det kritisert at vi også arbeider i gode borgerlige distrikter. Vi må jo også holde på det vi har.

200

Forøvrig kaller høire oss en venstrebevegelse, og venstre sier at vi går høires ærend. Der er høirefolk som påstår at vi fremmer målsaken, og venstrefolk som sier at vi dreper den. Der er venstrefolk som har funnet ut at vi er stakk
205 konservative bakstrevere, og høirefolk som er redd vi representerer et nytt fremstøt for sociale reformer.

Og de fleste partifolk synes å være blitt enige om at der intet er å samles om.

Vårt svar på dette er, at det vi krever samling om, er hverken samling om høire-
210 eller venstrefolk, men om det livssyn som kan bygge landet.

Vi vil i 1930 fremtvinge en samlingsregjering av landets beste menn. De tekniske midler vi må anvende, vil avhenge av vår organisatoriske styrke og forholdene foran valget.

215

Hvis Fedrelandslaget ikke arbeider effektivt i de kommende to år, hvis det ikke får anledning til å bygge sin organisasjon ferdig og gjennomføre det omfattende propagandaarbeide det har planlagt, er det min overbevisning at vi får kommunistisk flertall i 1930 - med økonomisk kaos innen 1. januar 1931.

220

Hvis alle nasjonalsinnede borgere vil slutte op i aktivt arbeide om vår organisasjon, er jeg ikke i tvil om at det skal lykkes å skape grunnlaget for et styre

225 som helt uavhengig av kommunistisk påvirkning kan gå igang med å gjenreise landet.

Hvad er det vi i 1930 skal gå inn til? Dette året må bli inngangen til en ny tid for vårt land.

230 Kommunistene har ført hele samfundskampen inn på spørsmålet om fordeling. Hvorledes skal produksjonens avkastning fordeles mellom arbeid, kapital og ledelse? Hvordan skal skattebyrden fordeles?

235 Så langt har kampen om fordelingen nu utviklet sig at vårt land ikke lenger produserer tilstrekkelig for denne fordeling. Vi er begynt å dele imellom oss de verdier som våre fedre skapte, og som landets fremtid skulde bygges på.

Vi vil ha en ende på dette. Hvis alle krefter gikk sammen om å skape overskudd slik at der blev mere til alle, skulde vi vel alltid kunne bli enig om fordelingen.

240 Det er unødvendig i denne forsamling å komme nærmere inn på dette.

245 Et sterkt styre vil først og fremst bli av den aller største betydning alene ved å skape tillit. Vårt folk vil umiddelbart bli klar over at Norge atter regjeres. Det vil hurtig få merke at dette styre har til hensikt å gjenreise landet og vil slutte så sterkt op om det, at faren for kommunistisk flertall eller revolusjonære overgrep definitivt er avverget.

250 Dette vil meget snart bringe friskt initiativ, krefter og kapital til vårt overanstrengte og utpinte næringsliv.

De to store opgaver som krever sin løsning, er sanering av budgettene og fremme av produksjonen.

255 Mange offentlige funksjonærer må over i produksjonen, og de som blir igjen, må ha rimelige lønninger. Det har vært påstått at funksjonærene ikke kan opsies, det er uriktig.

260 At budgettene må ned, er jo så selvfølgelig at det er overflødig å gå nærmere inn på det.

265 Jeg har inntrykk av at mange overvurderer resultatene av en sterk reduksjon i de offentlige utgifter. Man vil herved få redusert skattebyrden noget, men langt fra tilstrekkelig på grunn av de veldige uundgåelige beløp som må til for å forrente og betale avdrag på vår enorme gjeld.

270 Skal vi komme henimot den skatteprosent vi hadde i 1914 - og den var jo høi nok - må nasjonalinntekten økes med henimot en milliard eller over 1/3.

275 Dette synes jo å ligge langt utenfor alle muligheters ytterste grense, særlig når vårt største politiske parti kun interesserer sig for fordelingen, og fremtredende menn innen de borgerlige partier er så blinde at de påstår, at der intet er å samles om.

Og selv om det er langt frem til en skatteprosent henimot den i 1914 - vil alle de som har studert forholdene i vårt land - ut fra produksjonsteknisk synspunkt ha funnet at der kan gjøres uhyre meget.

280 Vårt samfund arbeider under en ytterst slett virkningsgrad.

Vi har lært oss en teori om at vi ikke kan få produksjonen op fordi leveomkostningene er for høie. Sannheten er vel at leveomkostningene er for høie, fordi produksjonen er for liten.

285 Ser vi på Norge som en produktiv enhet i konkurranse med andre nasjoner, vil vi finne at våre konkurrenter kan produsere billigere enn oss, fordi vi har omkring 20 pct. høiere leveomkostninger.

290 Grunnen til dette er stort sett at der er for få mennesker som tar del i produksjonen.

295 Der skulde normalt være henimot en million produktive innbyggere her, som altså skal produsere tilstrekkelig til å ernære hele nasjonen på ca. 2 1/2 million mennesker.

Skal vi ha op produksjonen, må vi ha en større del av landets befolkning over i direkte produktiv virksomhet.

300 En hel del av våre offentlige funksjonærer må overføres.

Vi må skape slike forhold at en stor del av de overflødige store skarer, som nu går ut som jurister, læger o.s.v. søker over i direkte produksjon.

305

Vi må ha en stor del av de ca. 100 000 mennesker, som nu mottar forsorgs- og arbeidsledighetsbidrag over i produksjonen.

310

Og så må vi holde på all den gode ungdom som emigrerer fra oss. Hvilket veldig tap dette utgjør for vårt land er jo umulig å si. Men vi kan trygt regne med at emigrasjonen koster oss 50 mill. om året eller 1 ½ milliard i en menneskealder.

Hvorledes skal produksjonen økes?

315

Vi må produksjonsmobilisere hele vår nasjon.

Vi har i eftermiddag arrangert et produksjonsmøte hvor vi kommer inn på saker som jeg tillegger den aller største betydning.

320

Landbrukskandidat Bjørnstad vil tale om arbeidsklubber for lands- og byungdom. Dette er en bevegelse, som har hatt stor fremgang i en rekke andre land, og som skulde ha særlig gode betingelser for å kunne bli til gagn for oss. Særlig tror jeg jordbruksklubbene vil kunne bidra til å øke ungdommens interesse for landbruket og derved redusere strømmen til byene.

325

330

Bankchef Langfeldt vil tale om hjemme- og småindustri. Han vil fremlegge resultatene av den store vidtforgrene virksomhet han selv har satt i gang i Kristianssand. Han vil fortelle om folk rundt omkring på Sørlandet, der tidligere ikke kunde ernære sig selv, som nu har god og tilstrekkelig inntekt ved å produsere til konkurransepriser en rekke forskjellige gjenstander, der tidligere blev importert.

335

Statsråd Mellbye vil fremlegge sine planer for et produksjonsråd og tale om forholdet mellom landbruket og våre andre hovednæringer. Som avslutning vil Disponent Meidell, formann i Industriforbundets Hjemmeindustrigruppe, tale om industri og produksjon.

Jeg tror disse fire foredrag vil antyde hvilke veier vi må slå inn på.

En av de aller største vanskeligheter for landbruket er at det er mange, som ikke kan få brukene sine regningssvarende. Hvis disse bruk kan få øket sine inntekter litt ved binæringer, som delvis kan drives selvstendig av barna, og ved hjemmeindustri, vil det hjelpe godt. Dette er den virkelig effektive vei for
345 reduksjon av forsorgsbudgettene.

Det samme gjelder i ennu høiere grad ved bureisningen, hvor det er vanskelig å få forrentet de forholdsvis store kapitaler som kreves for å komme igang.

350 Våre industrier står foran store vanskeligheter. Skal de kunne bestå, må vårt land drives så effektivt at den beskatning de utsettes for, blir minst mulig.

Den nye industrielle utvikling gir de store land alle kort på hånden. De kan ved sine svære kapitalresurser og med sitt store hjemmemarked sette i gang
355 masseproduksjon og fremstille masseartikler billigere enn oss.

De kan knekke de små landes næringsliv ved sine veldige kombinasjoner, truster og sammenslutninger.

360 Og mens vi på dette område står foran en veldig kamp, hvis utfall er ytterst usikkert og helt avhengig av at vårt samfund finner de nye kampmetoder som en ny tid krever, driver de fleste av våre politikere på med partistridigheter.

Den kamp som engang i fremtiden skal avgjøre vårt lands økonomiske
365 selvstendighet, krever at staten til det ytterste støtter alt hvad der finnes av produktive krefter i vårt land, og den krever at hver eneste borger i landet viser samfundsfølelse og samfølelse i sin daglige gjerning.

Det er ikke alene i de store saker denne kampen vil bli avgjort, men kanskje først
370 og fremst i de titusen dagliglivets gjerninger.

En sterkere forståelse hos den enkelte borger av at vi må bruke norske varer. De mange småbedrifter i samme bransje må samarbeide, enten ved fordeling av produksjonen, ved felles salg, felles propaganda, eller på andre måter. De store
375 bedrifter må stå sammen overfor konkurransen fra utlandet, og de må også kunne stå sammen om f. eks. det videnskabelige forskningsarbeide, som enkeltbedrifter alene ikke makter å drive i den utstrekning som utlendingene.

380 Vi må i mange bransjer kunne gjøre det klart for utlendiger at de meget lettere kan selge i Norge, hvis de ved samarbeide med norske fabrikker får sine varer fremstillet i Norge.

385 Der må finnes former for praktisk samarbeide mellom arbeider og arbeidsgiver - ikke ved lovparagrafer, men ved godvilje og sund sans. Det må bli klart at en bedrift aldri kan nå topproduksjon - og derigjennem by de beste vilkår - uten at ledelse og arbeidere anerkjenner interessefellesskapet.

390 Alle disse spørsmål er jo under bearbeidelse av utvalg innen Fedrelandslagets Råd.

Nu kan man si at effektiv produksjon i våre dager krever kapitaler som vi ikke råder over.

395 Her må prinsippet efter min opfatning være at ingen arbeidsdyktig mann eller kvinne må stå arbeidsledig, fordi vi mangler kapital til å gi ham eller hende brukbart verktøi.

Vi har ikke råd til det.

400

En annen ting er jo at vi i stor utstrekning blir nødt til å forsøke oss på produksjon, som krever minst mulig kapital. Kapitalbehovet er overmåde varierende. Hjemme- og småindustri kan ofte greie sig med 1 000 kroner pr. mann, mens større maskinindustri krever op til 30 000 kroner pr. mann og
405 elektrokjemisk industri ofte det dobbelte og ennu mere.

Prinsippet må vel bare være at vi må ha den utenlandske kapital som vår nyttige tjener, men passe på at vi ikke får den til en streng og ubønnhørlig herre. Disponeringen og kontrollen må vi søke å beholde selv. Og hvis vi da ikke kan
410 nyttiggjøre oss utenlandsk kapital slik at den skaper større overskudd enn hvad den koster, er det sannelig nokså dårlig bevendt med oss.

Det av Rådet nedsatte utvalg til behandling av denne viktige sak vil fremlegge sin innstilling imorgen.

415

Jeg synes de borgerlige har sett litt ensidig på spørsmålet om arbeidslønningene.

420 Takket være - ikke arbeiderorganisasjonen - men først og fremst en
samfundsordning, som har formådd å skape overskudd - har arbeiderne litt etter
litt fått bedret sine levevilkår.

Nu har politikerne, takket være den kommunistiske innflytelse, oppnådd å
425 ødelegge dette overskudd, og straks reiser kravet sig at arbeidernes levestandard
skal skrues tilbake.

Selvfølgelig tillater ikke forholdene i vårt land for tiden at arbeiderne kan ha en
høyere levestandard enn i våre naboland - snarere tvertimot - men jeg synes
430 allikevel vi først og fremst skal gjøre vårt beste for at de såvidt mulig skal kunne
beholde de goder de har erhvervet.

For å kunne gjøre dette, og for, om ikke altfor lenge, ytterligere å kunne
forbedre deres kår, gjelder det at den aller minste antydning av kommunistiske
435 tendenser utryddes av norsk politikk.

Der må bli helt klart at det er produksjonslinjen, bygget på kapitalopsparing,
som kan gi bedre kår, og at forbrukslinjen, bygget på det kommunistiske
fordelingsprinsipp - kun kan føre til redusert levestandard.

440 Det bør også fremheves at vekselvirkningen i vårt samfund er for liten. Klassene
er for sterkt innkapslet. Vi har fått et stivbent system, som gjør at de dyktigste og
beste ikke alltid kommer dit de hører hjemme.

445 Arbeidslivet må legges om slik at de dyktige og initiativrike blir utnyttet. Bare
den foranstaltning at der skal kreves bestemte eksamener for en hel del stillinger,
viser at systemet er svakt. Han som ved selvstudium erhverver sig tilsvarende
kunnskaper og dessuten har den ryggrad som et hårdt arbeidsliv gir, har bedre
kvalifikasjoner enn de fleste, som har anledning til å gå den regulære
450 eksamensvei.

Vi trenger sterkere opdrift. Vi trenger flere av de folk som fra små kår når frem
til betydningsfulle stillinger kun i kraft av arbeidssomhet og dyktighet.

455 Hver eneste mann skal ha rett til en rimelig chance - den han har idag, er efter
min opfatning urimelig liten.

460 Dette er ikke godgjørenhet. Den godgjørenhet som svekker en nasjons
fremmarsj, er farlig. Den er et spill av krefter som skulde tilhøre fremtiden. Det
er tvertimot samfundet som skal kreve sin rett - den rett at hver borger skal ha
den stilling som best nyttiggjør hans evner.

465 Fedrelandslagets organisasjon inntar en viktig plass i denne kamp for et nytt syn.

For det er ikke først og fremst lover og forordninger det gjelder. Det er viljen,
troen og ånden hos hver enkelt borger.

470 Det må bli vår bevegelses tusener av lag som skal bringe bud om de nye ting som
skal gro. Livet og vårt samfundssystem er ikke konstruksjoner og regnestykker.
Vi kan ikke mangfoldiggjøre standardiserte beskrivelser av det første skritt ad
nye veier og spre det ut til fjellbonde og fisker, til bymann og jordbruker. Det
som gjør vårt samfundssystem så utrolig effektivt, er jo nettop at det har den
475 vidunderlige fleksibilitet at det utnytter menneskenes egenart. Vår organisasjon
må bli den store fellesnevner som nettop kan gi de rette opplysninger der de
trenges, de gode råd der hvor behovet er.

480 Gjennom våre bygdelag må vi kunne støtte jordbruksklubbenes utvikling og
hjemme- og husindustri. Vi må kunne fortelle den ene bygd om tiltak som er
blitt til velsignelse annetsteds.

485 I byene må vi også kunne hjelpe til å spre forståelse mellom arbeider og
arbeidsgiver, slik at jordbunnen er bedre forberedt, når en dag en hånd blir rakt
frem.

490 Og over hele landet må vi oprettholde den opplysningsvirksomhet som hele vår
bevegelse bygger på.

Vi må kunne fortelle hvorledes samhørighet og samarbeide fra dag til dag
bringer oss fremover på gjenopbygningens vei.

495

Og vi må holde forsvarssaken høit. Vi må støtte forsvarsarbeidet i dets forskjellige former, ut fra det syn at nettop i denne tid hvor vårt land kun kan anvende
500 utilstrekkelige midler for forsvaret, er det desto viktigere at forsvarsviljen er sterk og levende.

505 Men først og fremst skal hele vår organisasjon stå til tjeneste for samlingsregjeringen.

Kommunistenes store vidtforregnede og landsomfattende organisasjon, vil
510 antagelig komme til å benytte alle anledninger til å kaste sig over det nye styre - ingen bestemmelse, intet tiltak vil se dagens lys uten at våre fiender vil sette hele sitt apparat igang for å få forklart landets velgere at dette er bare fanteri og djevleskap.

515 Her skal vi også stå ferdig. Her skal også vi sette hele vår organisasjon inn. Det er ikke nok at der handles rett og riktig. Med de motstandere vi har å regne med, er det også nødvendig at vårt nasjonale samfund har de organer som behøves, for å fortelle alle landets borgere, hvorfor det er gjort, og hvorfor det er rett.

520

Tilslutt er der bare en ting til jeg vil si et par ord om.

Og det er vårt lands ungdom. Det vi gjør, er jo bare begynnelsen. Skal der
525 virkelig kunne skapes en fruktbar og rik periode for vårt land, blir det den næste generasjon, som skal dyrke den jorden vi forsøker å rydde. Vi kan allerede nu iaktta den generasjon som skal bygge og bo her like til neste århundreskifte. Og jeg for min del benytter enhver anledning til å søke å verdsette den.

530

Der sies at det er en dårlig ungdom, en desillusjonert ungdom - det er noget sludder.

Det skulde synes mer enn rimelig at den hadde vært det. Den er vokset op i en tid, da vårt politiske liv såvisst ikke skulde gi tro på vår nasjons fremtid. Der vil bli lagt veldige byrder på dens skuldre, større enn vel norsk ungdom nogensinne tidligere har fått i arv, og større enn noget annet lands ungdom vil få å bære.

540

Men vi har allerede sett så meget av denne yngste ungdom, at vi føler oss forvisset om at når den rykker frem - først da vil vår sak nå sin fulle styrke.

545

Det som i vår tid har vært den stille indre drivkraft hos så mange menn: at de ved å

skape verdier stadig blir istand til å sette igang større virksomhet - slik at de kunde

550 få flere og flere hjul til å gå rundt, rydde mere og mere land, skape levebrød til stadig

flere folk, det vil utkrystallisere sig til et fullt utviklet samfundssyn.

555 Kommunistene kjemper for proletariats diktatur. Den nye generasjon vil svare dem med sitt mål: Proletariats avskaffelse.

560 Den vil målbevisst og systematisk rendyrke og utvikle de metoder og prinsipper som skaper verdiøkning, kulturelt gode og materielt rummelige levevilkår for alle. Så får

kommunistagitatorene stå alene tilbake i den mørketid, da man for fullt alvor trodde at menneskehetens fremmarsj i det tyvende århundrede lot sig bygge op på hat og misnøie og kamp mellem samfundsklasser.

565

Kilde

Joakim Lehmkuhl: Hva vi vil. Oslo 1930.

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/hvad-vi-vil>

570